www.svoboda-news.com

MAY 1 1922

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 97. — Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 28. цвітня, 1922. — VOL. XXX. — No. 97. — Jersey City, N. J., Friday, April 28, 1922. — THREE CENTS

КРАЙНА ПОРА КІНЧИТИ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

ОБЖАЛОВАННЄ ПРОТИ МАЙНЕРІВ ПОКАЗУЄТЬСЯ СЛАБО ОСНОВАНЕ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджінія, 26. цвітня. — Нині почався перший день росправи проти першого обжалованого з числа яких 700 майнерів, обвинених за участь в ріжних протидержавних демонстраціях у вересни минувшого року. Сим обжалованим є Віліем Близард, голова другого субдистрикту майнерської юнії.

Перший день росправи проти нього почався нещасливо для прокуратора; коли судля приказав прокураторови вичислити вчинки, котрі поповнив Близард, а які після думки прокураторії малиб становити злочин державної зради, співучасть в убийствах і т. д., прокуратор подав лише дуже загально, що Близард є головою юнії, котра подавала грошеву поміч страйкуючим майнерам, що мали „вести війну проти держави". На се судля звернув увагу прокураторови, що не може опирати свого обжалованя на такі загальні факти, але мусить, коли хоче обжаловувати, подати докладно, коли де і як обжалований помагав при сповнюванню злочинів.

Невдача прокуратора показала, що стейтова прокураторія зовсім не підготована до належнього переведення процесу.

СУДОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ СВІДКІВ

Коли суд зарядив перерву в росправі після невдачної спроби прокуратора подати каригінді вчинки, яких мав допуститися обжалований Близард, зібрані на судовій сали прихильники обжалованих втішилися так побідою оборони, що вони зараз урядили на сали демонстрацію всім обжалованим. Підчас демонстрації насміялися зі свідків, покликаних прокуратором, та їх прихильників.

ГОЛОВА МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ ПРИЇХАВ ДО МІСЦЯ РОСПРАВИ

Джан Луис, голова майнерської юнії, приїхав до Чарлстави, щоби приглянутися росправі проти обжалованих майнерів, а рівночасно поговорити з майнерськими організаторами про організацію неюнійних майнерів.

ЗНОВ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ УМОВ ПРАЦІ В УГЛЕВІМ ПРОМИСЛІ

НЮ ЙОРК, 26. цвітня. — В льокали Юніон Ліг Клаб почалися наново переговори межи представниками властителів копалень твердого вугля та представниками майнерів про ріжні непорозуміння межи обома сторонами. Дискутували нині над довжиною робітничого дня.

Один з представників вуглених підприємців заявив, що поголоски, немовби президент Гардинг найшов уже зараду на майнерський страйк, опираються на непорозумінню, пущеним одним ґазетяром, котрий не зрозумів добре заяви президента.

КВЕЙКЕРИ ПРОСЯТЬ ГАРДИНГА О ІНТЕРВЕНЦІЮ В МАЙНЕРСЬКІМ СТРАЙКУ

СВОТМОР, ПА., 26. цвітня. — Місячні збори місцевих Квейкерів приняли одноголосно резолюцію, в котрій просять президента установити комісію, яка малаби навязати переговори межи обома сторонами в майнерськім страйку.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ПОВЕНИ В ТЕКСАС

ФОРТ ВЕРТ, Тексас, 26. цвітня. — Хоч зібрані води ріки Тринитї ще не уступили до нормального русла і ще не можливо обчислити числа всіх жертв повени, мимо сього вже тепер можна сказати, що воно готово досягнути сотки. Покищо відкрито тіла 62 людий, що погибли через повін.

СЕНЗАЦІЙНІ ОБЖАЛОВАННЯ ПРОТИ УРЯДУ

ВАШИНГТОН, 26. цвітня. — Підчас дебати над недавним викидуванням урядників з уряду печатання паперових гроший конгресмен Джансон зі Савт Дакоти заявив нині в конгресі, що в краю появилася величезна скількість гроший та державних бондів в дуплікатах (себто фалшованих). На його розрахунок, вартість фалшованих гроший виносить до 400 міліонів долярів. Після слів Джансона, дуплікати малиби походити з уряду, себто фалшовання малиб допускатися самі таки урядники.

Державний уряд печатання гроший заперечує сим закидам.

ДИНАМІТ ПІД ДОМОМ СТРАЙКОЛОМА

ПИТСБУРГ, ПА., 26. цвітня. — Коло четвертої години над раном нинішнього дня вибухла бомба, підложена під домом Станислава Дембрінського, майнера, занятого в Бервинд-Гвайт Ковл Ко. Бомба була підложена під задний ґанок, котрий цілий був знищений бомбою. Також в середині дому вибух наробив богато шкоди. Зате Дембрінський та його родина, зложена зі жени та четверо дітий, вийшли цілі.

Поліція зараз розвела слідство в справі вибуху, підозріваючи, що він стоїть в звязку з майнерським страйком, бо Дембрінський є страйколомом. Він мав навіть діставати листи з погрозами поважного клопоту на випадок, як не покине скебувати. Поліція арештувала зараз чотирох іміґрантів, котрих вона підозріває, що се вони писали погрожуючі листи.

НОВЕ БЕЗЗАКОННЄ КУ-КЛУКС-КЛЕНА

Судові власти складають на членів потайної організації Ку-Клукс-Клена вину за смерть заступника місцевого констабла М. Б. Мошера, котрий погиб недавно підчас одного нападу замаскованих людий на дім Матіяса та Фидела Елдвеена в Інґелвуд, передмістю Лос Анджелес. В нападі брало участь від 100 до 250 людий. На просьбу сусідів другий поліційний урядник, Френк Вернер на імя, удався на місце події зі шротовою рушницею в руці. Він вистрілив до одного з більше діяльних напасників і вбив його на місци, а другого ранив тяжко. Пізнійше показалося, що вбитим був заступник констабла, а раненим його син.

Велика лава присяжних судів, завізвана для розслідження справи, заявила в своїм ореченню, що вину за напад поносить Ку-Клус- Клен. Підчас слідства лава переслухала ряд урядників потайної організації. Начальник відділу організації заявив, що поголоски, немовби організація плянувала сей напад, не є „офіціяльна". Другий свідок, котрий був лише неофітом в організації, був присутним на нарадах Ку-Клукс-Клена, на котрий плянувано цілий напад. Ще один свідок зізнав, що він виступив з організації зараз по інґелвудській траґедії, себто, що він теж приписує вину за події потайній організації.

На основі сих зізнань прокураторія думає арештувати і обжаловувати цілий ряд людий, межи кількох визначних в бизнесі та політиці.

АМЕРИКА МАЛА КОЛИСЬ СВОЇ ВИСШІ МАЛПИ.

Др. Генрі Ф. Осборн, член Американського Музею для Природних Наук, прочитав перед засіданнем Національної Академії Наук працю, в котрій старається доказати, що на американськім суходолі жили колись малпи, дуже подібні до людий. Свої виводи поробив Др. Осборн на основі одного зуба, відкритого в покладах звіринних останків в стейті Небраска. Осборн приписав відкритте зуба відомому американському ґеольоґови Кукови.

ЖІНКИ ЗА ЗНИЖЕННЄМ АРМІЇ ТА ФЛЬОТИ

Конвенція Національної Ліґи Голосуючих Жінок на своїм першім засіданню в Болтимор, Меріленд, приняла резолюцію, в котрій взивається конґрес знижити американську армію й фльоту до передвоєнної величини.

ХОТІЛИ ЗЛІНЧУВАТИ ШОФЕРА, ЩО ЗАБИВ ДИТИНУ.

Чарас Смит з Ню Йорку, шофер великого траку одного фабричного підприємства, зачепив колесом на Одинайцятій Вулиці півчверта-літнього хлопчину, Карла Лянца на імя. Шофер задержав автомобіль підняв закровавленого хлопця і попіс його до найблизчої аптеки, щоби завізвати поміч для нього. Вістка про нещасний випадок розійшлася блискавицею по всій італійській дільниці і в одній хвилі перед дверми драґстору зібралася величезна маса обурених людий, штурмуючих до аптеки, щоби взяти шофера в свої руки і злінчувати. Хто знає, що булоби сталося з необережним шофером, якби стоячий оподалік полісмен не був зателефонував по поліційні резерви, котрі прибули великим возом, пробили собі палками дорогу до аптеки і під охороною добутих револьвернів не вивели звідти шофера та не відвезли його на поліцію. Лікар завізваний аптекарем, ствердив смерть дитини. Тому шофера обжаловано за убийство людини.

СЛІДАМИ АДАМА?

Один мешканець міста Манаскен в стейті Ню Джерзі, Ланаган на імя, заарештував та привів до суду 13-літнього сироту, що находився під опікою його сусідів Ровчів. На поліційнім суді заявив Ленаган, що хлопчина крав з його дому і подвіря ріжне кухонне начиння та господарські знаряди. Допитуваний суддею хлопчина признався з плачем до вини, але заявив, що до злодійства намовляла його опікунка, пані Ровч. Про правдивість його слів малиби свідчити теж зізнання самого таки обвинителя, котрий признає, що хлопчина, забавляючися нераз в його домі, находив загублені гроші, але все звертав їх властителеви. Суддя приказав зараз привести собі опікунку хлопця, і випустив її аж тоді, як вона зложила 200 долярів як запоруку, що зявиться на розправу проти себе, за намовлюванне дитини до крадежи. Рівночасно суддя відобрав женщині опіку над хлопцем та другими троми дітьми, котрі вона забрала була з місцевого сиротинця на вихованнє. Діти відослано назад до заведення.

ПАДЕРЕВСЬКИЙ ВІДТЗДЖАЄ ДО ЕВРОПИ.

Ігнац Ян Падеревський, відомий піяність та бувший премієр, Польщі покидає Америку і їде до Европи.

ЦІЛЬ ВИЇЗДУ ҐЕНЕРАЛА СЕМЬОНОВА ДО ФРАНЦІЇ

Американські іміґранційні власти теж вірують в поголоски, що ґенерал Семьонов, котрого недавно арештовано за рабунок американського добра на Сибіри його військами, збирається хати у Францію на те, щоби там відбути конференції з великим князем Миколою Миколаєвичом щодо нової виправи проти большевицького уряду. Свого часу Гасбенд, ґенеральний американський комішенер іміґрації, остерігав американських іміґраційних урядників у Ванкувері, в Канаді, щоби розбирали справу Семьонова дуже обережно, бо мовляв вона має в собі признаки межидержавного питання. Яку авантуру має починати великий князь Микола та яку ролю в ній має грати Семьонов, покищо не знати.

НЕ НАЙШЛИ ПОТВОРИ.

Доносять з Арґентини, що виправа вчених та мисливих, що вибралися були за великою передпотовою потворою, що ще має жити в болотах під горами південної Америки, доносить уже про повну свою невдачу. Виправа, котра вийшла була під проводом Еміло Фрея, щоби найти потвору, про котру доносить недавно його приятель, не то не піймала потвори але навіть не побачила її. Мимо того, що експедиція підкладала динамітові в намулі озера, де її мали бачити, щоби в той спосіб настрашити її з болота, звірюка не показувалася, і виправа почала вже вертати домів.

ПЕРШЕ СУДОВЕ ПЕРЕСЛУХАННЄ ПРОТИ СЕМЬОНОВА.

В середу відбулося в Ню Йорку перше переслуханнє сибірського ґенерала Семьонова в процесі, який проти нього виточила одна нюйорська експортова компанія за зрабованнє ріжних американських товарів, привезених до Сибіру. Позовники подали, що вони втратили через рабунок семьоновськими салдатами коло пів міліона долярів. Ґенерал боровся тим, що він самий не рабував, а рабували його підвладні офіцири, котрі раз служили йому, то знов покидали його і виходили на рабунки. Він теж боронився тим, що не має ніякого маєтку і повинен бути признаним банкротом. Коли адвокати позовників старалися добути від нього, чи він має зложені гроші в однім азійськім банку, ґенерала Семьонов, на припорученнє свого адвоката, не хотів відповісти на питаннє, хоч переслухуючий його судовий урядник („рефері") виразно йому се приказав.

ОЛЕКСАНДЕР ШУЛЬГИН ПРОТЕСТУЄ ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ В ҐЕНУЇ ПРОТИ ТАК ЗВАНОГО „ПРАВИТЕЛЬСТВА РАКОВСЬКОГО"

ҐЕНУЯ, Італія, 26. цвітня. — Олександер Шульгин, голова української делеґації, котра протестує проти російської окупації, вислав до економічної конференції ноту, в якій заявляє:

„Моє правительство на Україні рішучо протестує проти присутности Раковського на Україні. Раковський, Болгарин з роду, а Румун по державній приналежности, не має більше права заступати Україну як тому 5 літ мав право заступати німецький ґубернатор Бельґії сей славний край. Так зване „правительство Раковського" є лише бюром головної кватири російських військ, які держать Україну в окупації.

„Всі договори, умови і зобовязання, які заключить большевицьке правительство або його аґент Раковський у відношенню до України, є неважні.

„Український нарід буде продовжати кроваву боротьбу проти гнобителя, і буде боротись проти всякого, хто прийшов би на Україну визискувати природні богатства того краю під охороною баґнетів „червоної армії".

ПРЕМІЄР ЛОЙД ДЖОРДЖ ГОВОРИТЬ ПРО ГАЛИЦЬКУ І ПОЛЬСЬКУ ГРАНИЦЮ

ҐЕНУЯ, Італія, 26. цвітня. — Британський премієр Лойд Джордж говорив сьогодня до представників британської й американської преси в Ґенуї про грізне політичне положенне в Европі.

Він порівнав теперішню Европу до кипучої ляви, яка несе грозу і небезпеку. Европа — казав він — мусить застановитись, що там є голодна Росія, яку може зоружити невдоволена Німеччина.

„Світ мусить признати факт — говорив Лойд Джордж, — що Росія разом з Німеччиною обіймають більше як дві третини народу Европи. Їх голос ще почується, а російсько-німецький договір є першою їх осторогою".

Яко доказ сеї небезпеки він вказав, що ТЕПЕР НЕМА ГРАНИЧНОЇ ЛІНІЇ ВІД БАЛТИЙСЬКОГО АЖ ДО ЧОРНОГО МОРЯ, включаючи в се і РУМУНСЬКУ, ГАЛИЦЬКУ, ПОЛЬСЬКУ ТА ЛИТОВСЬКУ границю, які принято.

„Я желав би собі, щоби Америка була тут! — кликнув Лойд Джердж. Деякі люди гадають, що ми хочемо Злучених Держав, для якихось самолюбних цілий. Але се не правда. Ми хочемо Америки, бо вона має особливу повагу. Власне її відокремленне дає їй право говорити.

„Америка може мати вплив, якого не може мати жадна друга країна. Вона могла би прибути сюди свобідно, без жадної звязи з другими державами, і з повагою, яка виходить з її самостійного становища, вона прийшла би з голосом мира.

„Але Америки тут нема. І так Европа мусить ужити всіх способів, щоби розвязати питання на свій власний спосіб.

Далі Лойд Джордж сказав, що розлад в Европі мати-ме вплив на весь світ, а також і на Злучені Держави. Якщо не вдасться ґенуенській конференції довести до мирової умови, то премієр певний, що ще за його життя, а певно за життя молодших делеґатів Европа знова скупається в крови.

„Ми побідили у війні, козав він, але наша побіда не трипати-ме вічно. ЯК НАША ПОБІДА ПЕРЕМІНИТЬСЯ В ПЕРЕСЛІДУВАННЄ, ТО ПРИЙДЕ НІМСТА.

„Ми мусимо бути справедливі і поступати слушно та проявляти силу. Ми мусимо зрозуміти, що в Европі нема добрих відносин, та що повстають бурі, які приходиться нам зустрічати. Ми сподівались, що конець великої війни був кінцем брутальної сили, але ЯК ЕВРОПЕЙСЬКИХ ПИТАНЬ НЕ РОЗВЯЖЕТЬСЯ, ТАК НЕМА ПЕВНОСТИ, ЩО СИЛА УСТУПИЛА ПЕРЕД ПРАВОМ".

Британський премієр взивав пресу, щоби пропагувала терпеливість, добру волю і приязнь по цілому світі.

АРЕШТОВАННЄ ПРОТИ-БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПОЛІТИКІВ В ҐЕНУЇ

ҐЕНУЯ, Італія, 26. цвітня. — Італійські власти арештували тут Бориса Савінкова і 4 його товаришів з приводу підозріня, що вони мають намір убити большевицьких делеґатів.

Савінков є соц.-революціонер і від початку большевицького перевороту в Росії веде проти большевицтва аґітацію.

ЛИТОВЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ВИЛЬНИ

ҐЕНУЯ, Італія, 26. цвітня. — Литовська делеґація внесла нині прошенне до економічної конференції о правне признанне Литви державами, котрі скликали конференцію. Литовці також домагаються прилучення до Литви морської пристані Мемеля, згідно з постановами 99 артикула версайського договору.

Делеґація також запротестувала проти окупації литовської території Польщею, яка не дає Литві виконати постанов про перевіз ріками і сушею, які принято на конференції в Барселоні і в Порто Роса.

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО
ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.
ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА
Three cents the copy. Поодиноке число три центи.
One year ..... $ 7.00 На рік ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75 На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00 На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates. З Джерзи Сіті і заграницею.
One year ..... $10.00 На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00 На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75 На три місяці ..... $ 2.75
Зміна адреси. При зміні адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery
Рукописи не приймаються, а редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Крайна пора кінчити Позичку Національної Оборони!

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ, ТОВАРИСТВА І ГРОМАДЯНИ:—

ПОДБАЙТЕ, ЩОБИ МОЖЛИВО ЯК НАЙСКОРШЕ ДОПОВНИТИ І ПЕРЕВЕРШИТИ 100,000-ну УКРАЇНСЬКУ ПОЗИЧКУ В АМЕРИЦІ!

НА СЛАВУ АМЕРИКАНСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ І НА ПОБІДУ РІДНОМУ КРАЄВИ!

МОСКОВСЬКЕ-ПОЛЬСЬКЕ БРАТАННЄ.

Як лише на початку цвітня прийшла з Риги чутка, що большевицькі дипльомати зробили там новий договір з Поляками, так ми зараз подали догад, що змістом сеї умови було не що, нічого, але з одного боку зобовязанне Поляків підпомагати большевикам добитися від аліянтських держав признання для свого уряду, а з другого боку зобовязанне большевиків підпомагати Польщі добитися від сихже держав признання російсько-польської границі, умовленої межи Московщиною та Польщею в Ризі дня 18. марта 1921. року.

За поданне таких догадів зараз на нас накинулися большевицько-польські наймити. Вони, що за охлапи з московської торби дурили українських робітників незабарний визволеннем Галичини зпід польської неволі, мусіли вже брехати до кінця і перечити всяким чуткам про нове польсько-московське зближенне. Виписавши цілий ряд терпеливих пер на довженьки статті про те, як Троцький клацає шаблюкою і зпоза царських мурів в Кремліні закукурічено кудкудакає на Польщу, вони не могли випростувати рота і вже мусіли далі співати почату брехливу пісоньку і танцювати до кінця, як пан сказав.

А пани, звичайно, пани: вони своє роблять, не журяться, що там служки ребята бідують. Їх зовсім не обходить, що за куплену брехню приходиться потім служкам лицем світити. Світили раби не раз, засвітили й сим разом. Не минуло кілька днів часу, як служки вилляли зі своїх черепів цебри помий на голови людий, що посміли звернути увагу на нову запродаж українських селян та робітників „українським совєтським" урядом та польськими „соціялістами", коли самі таки большевицькі дипльомати постаралися потвердити поданий нами догад про зміст нової різької угоди. Сталося на генуенській конференції. Притокою був новий німецько-московський уговор, проти котрого, як відомо, підняли протест всі колишні й теперішні вороги Німеччини. Коли показалося, що межи підписаними протестантами находиться теж Польща, Московщина не довго ждучи запротестувала в острій ноті проти польського підпису. Отся власне нота й розкриває на верх одну сторону нової польсько-большевицької умови. Чічерін звертає увагу Польщі, що своїм протестом проти німецько-російського договору вона нарушила не лише свій договір з большевиками, зроблений в Ризі 18. марта 1921. року, котрим признала большевицький уряд правним урядом Росії та установила постійні границі межи двома державами, але й новий договір, заключений межи Польщею та Росією в Ризі дня 30. марта сього року, в котрім Польща обовязалася наперед працювати в згоді та єдности з Росією на генуенській конференції, а далі докладати всіх своїх сил до того, щоби добути для російського совєтського уряду признання від аліянтських держав.

Та ся частина се лише одна сторона большевицько-польської угоди, бо відомо большевики розкривають лише ті її уступи, котрі розкрити їм вигідно. Закритою покищо остається на далі друга частина договору, в котрій большевики робили свої обіцянки Польщі. Чи у відповідь на большевицьку ноту Польща покажеться так само недискретною, як показалися большевики, і розкриє нам цю частину договору, для галицьких Українців певно дуже цікаву, покищо сказати неможливо. На всякий случай, цілого договору не втаїть, як шила в мішку, і чи скорше чи пізнійше, він вийде на верха. Хочби навіть Польща вважала за відповідне скрити уступства, пороблені її большевицькими дипльоматами в другім ризькім договорі, то все таки всякому, розуміючому стежки, котрими ходить московська та ляцька політика, не може бути ніякою тайною, що Польща за поміч большевикам в добуваню признання від аліянтів вимовила собі від большевиків не що инчого, лише власне поміч в добуваню признання східної границі Польщі, установленої в Ризі в 1921. році, а тим самим признання Польщі на віки українських земель в Галичині, Холмщині, Полісю, Волині і Поділлю з якими 12 міліонами Українців.

Се була відповідь, яку большевицькі комісарі дали своїм затуманеним прихильникам в Америці, які так частенько ухвалюють резолюцію за прилученнем Галичини до „радянської України".

АДРЕСА ГЕНУЕНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Меморіяли і телеграми до генуенської економічної конференції слід адресувати так:

ECONOMIC CONFERENCE, GENOA, ITALY.

СОВІТСЬКА УКРАЇНА В ҐЕНУЇ.

МОСКВА ХОЧЕ ПЛАТИТИ УКРАЇНСЬКИМ ДОБРОМ ЗА СВОЄ ВИЗНАННЄ.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

„Ой, із за гори, із за крутої вітер повіває;
Та хитрий Москаль запорозький край кругом обнімає.
Ой, обнявши та запорозький край, в курені вступає;
Ой, уступивши та у курені, запас одбирає"...

Ці слова старої пісні, складеної нашим народом на руїну Старої Січі р. 1709, мимоволі пригадуються нині, коли подивитись на те, що роблять московські большевики на Україні та з Україною. „Хитрой Москаль" і нині, як перед двома століттями, „обняв запорозький край", а обнявши, став „запас одбирати". Відобравши ж усе до-щенту, він тепер починає продавати самий „запорозький край".

Продаж цей має відбутись у славній італійській Ґенуї, поскільки там взагалі що-небудь одбудеться. На кождий випадок большевики зробили все, що було в їх сили, щоб зацікавити „світовий капітал" родними багацтвами України. Ось вона, мовляли, лежить перед вами гола й безбахстна: приходьте й володійте!

Совітська Україна не має в Ґенуї спеціяльного заступництва, бо російська большевицька делеґація на чолі з Чичерін-ним заступає всі „самостійні держави" російської федерації, в тім числі й „незалежну" совітську Україну. Всі ті „самостійні держави" ще дня 15. березня підписали в Москві свою повну згоду на всі умови, які підпише іменем федерації Чичерин. Голова совітсько-українського уряду Раковський бере участь у загальноросійській делеґації не як представник України, а як звичайний рядовий член. **Політично** генуенська конференція має перед собою стару „єдину-неділиму" Росію, чка тільки з невідомих причин називає себе „федерацією".

Зате большевики всіма силами подбали про те, щоб освітлити перед конференцією Україну, як самостійне **економічне** тіло, як ласий обєкт для економічного визиску. Вони видали низку мап, меморіялів і спеціяльних статистично-економічних праць про Україну, й треба сказати правду — ці матеріяли, коли взяти їх безкритично, як тільки й може їх взяти чужинець, роблять дуже велике враженє; країна необмежених економічних можливостей! — скаже кождий чужинець, переглянувши відповідні матеріяли.

Вже перша сторінка кождого з тих видань, з добре викованою мапою України, може заімпонувати чужинцеві. Величезний край у 500.000 квадр. кілометрів, з гіричними промислами, річними та морськими гаванями, цукроварнями, гутральнями та всякими иншими „ласощами". Навіть український „шовініст" тут знайде для себе де-яку потіху. На мапі показано територію не тільки нинішньої совітської України, а ще закреслено окремими знаками **етноґрафічні** границі розселення українського народу, причім сюди, як і слід, зачислено Галичину, Буковину, Підкарпатську Україну та польські частини Волині, Холмщини й Підляшя. Назви місцевостей на мапах також всюди українські: Львів, Київ, Чернівці — а не московські чи польські.

Та вже ця мапа, мимо її привабливих прикмет, поставить більш освіченого чужинця, а особливо Українця перед двома загадками. Перша загадка: в поясненях до мапи сказано, що на території України живе коло 26 міл. душ (людий). А відомо, що на цій території має бути найменше 33 міл. душ. Де-ж решта, де ще цілих 7 міліонів людности?... Друга загадка: столицею України на мапі показано Харків. Кождий тут спитає: що-ж сталося з Києвом, давньою українською столицею, й чому на нову столицю обрано Харків, який лежить аж під самою московською границею?

Хто вміє правильно відгадати ці загадки, на того вже не зроблять враженя й дальші большевицькі вихвалювання совітської України. Той бо знати-ме, що перша загадка відгадується тим, що під совітським ладом українська людність дуже й вимірає, отже цілком можливо, що за три роки загинуло від хорób, терору й голоду 7 міліонів душ. Відомо також, чому столицю перенесено до Харкова: бо звідти Москалеві лекше тікати з України, коли-б його нагнало повстанне чи війна. Гацтва України, її родючість і Вихвалюючи природні багацтва і сприятливі кліматичні та ґеольоґічні умови, большевики обережно тримаються старих чисел або передвоєнних або часів 1915, 1916 й найпізнійше 1917 років. Дійсно, економічне життя України в тих роках дає образ високого розвитку й пишного розцвіту. Але чому така обережність, чому посилатись на царські чи „буржуазно-революційні" часи, а не послатись на часи правдивої соціяльної революції, правдивого соціялістичного раю? Чому не показати світові: от бачете, як господарило царське правительство й як господарила центральна рада — а ось як ми господаримо?

То-то-ж бо й є, що нема чого показувати й нема чим похвалитися. „Запас одбирати" Москва вміє, але дбати про новий запас — це вже не її діло. Тому навіть у чужоземного капіталіста мусить зявитися думка, що з таким урядом, який зумів довести цей цвітучий і багатий край до такої руїни, інтересу робити не можна. Передбачаючи цей неминучий наслідок, „хитрий Москаль" пускається на звичайне ошуканство.

Хіба-ж це справді не безсоромне ошуканство оттаке, наприклад, місце:

„Експорт з України

має підвалиною — сирівці. Готові до вивозу продукти тимчасово поділено в слідуючі пять груп:

Ґрупа I. Дерево, коноплі, щетина, шкіра, кишки, хміль, вовна, хутра, пух і пірря, ліканські трави, шпанські мушки, спірітус, вино, етерові олії.

Ґрупа II. Лен, волос, роги, копита, ганчірки, вироби домашнього промислу.

Ґрупа III. Насіння трав, тютюн, костомахи, ґумові обрізки, сушена ярка, килими (доморкані).

Ґрупа IV. Каолін, фосфорит, ґрафіт, металеві обрізки, амоняк, жіщи, птиця.

Ґрупа V. Залізна й марганцева руда, сода".

Отже це все, як говориться в другім місці, „лежить зібране в гаванях і тільки чекає, щоб його вивезли. Хто перший прийде — той і візьме"...

А капітан Кіслінґ, представник запомогової організації Нансена на Україні, оповідає:

„На Україні голодує коло 8 міліонів душ; коло 2,5 міл. безповоротно засуджене на смерть. Частину дитячих притулків довелось замкнути, бо нема харчів. У цих притулках умірає по-над 60% дітей. Санітарні умови тяжкі, ліків нема. **Поширюються випадки найстрашнійшого людожерства: матері ріжуть і поїдають своїх дітей, семі вбивають своїх рідних".**

Ось далі витяги з повідомлень українського (очевидно, большевицького) Червоного Хреста, надруковані сьогодня в „Бірлінер Тагеблят":

„На вулицях Катеринослава повно голодуючих дорослих і дітей, які не кричать, а виють з голоду. Діти виглядають так, наче то мондруючі мерці. З ранку до вечера нещасні блукають по місту, марно шукаючи поживи, й нарешті падають мертві на місці. **Коли здихає коняка, всі кидаються з ножами на падло, бються й штовхаються, вирізують шматки падла й тут же їх здають.**

По селах становище не краще. **Тут не тільки здають мясо, але й шкіри дохлих коней та собак.** Голодова психоза поширюється. **Одна божевільна обгризла труп свого батька. Друга зіла свою дитину. В селі Благовіщенці одна родина зіла своїх дітей, хлопчика девяти й дівчинку семи літ** (на це є судовий акт). **У другій родині голодний батько задушив свою жінку й двох дітей. По де-яких місцевостях не залишилося ні одної коняки.** В осени засіяно вдесятеро менше, ніж попереднього року"...

Так виглядає в дійсности справа в тій щасливій країні, з якої большевицька делеґація в Ґенуї обіцює вивозити стільки всякого добра. Лікарі кажуть, що там засіяно вдесятеро менше, ніж попереднього року, а Раковський хоче вивозити насіння трав, хміль, лен, тютюн... У тій країні людожерство стало звичайним явищем, а Чичерин обіцює вивозити звідти яйця, дріб, сушену кров (чи не людську?), спірітус, вино... Люде там мрутъ стільки-ж од браку їків, скільки й від голоду, а Литвинов похваляється запасами шпанських мушок, лікарських трав, соди.

Чи це-ж не безсоромне ошуканство, якого ще світ не бачив?

Коли-б большевики мали хоч крихту совісти й чести, то вони мусіли-б сказати в Ґенуї:

— Ми довели багатий і цвітучий край до руїни. Ми бачимо тепер свою нездатність до державної та господарської праці. Прийдіть же й поможіть нам ратувати й відбудовувати край!

А коли б у Ґенуї засідали не представники світової плутократії, а люде совісти й чести, то вони повинні були б на це відказати большевикам:

— Ви злодії й душогуби, ваше місце не за цим столом, а за ґратами або на шибениці. Досить ви вже накоїли лиха на тій Україні! Уступіться геть з неї й дайте нам усім християнським миром зробити там порядок!

Та в Ґенуї не-така йде розмова, а цілком инша, ділова, комерційна, бізнесова. Тому доводиться пригадати й кінець тої пісні, яку наш нарід зложив на руїну Старої Січі:

„Ой, по тім боці та у Підпіллі широкая гребля;
Ой, не одному, же запорожцю обійма Москаль ребра.
Ой, покрилось Запорожжя густими лесами,
Не повернем щастя-долі гірськими сльозами"...

Берлін, 11. квітня.

Радянин.

ЗАМІТНИЙ ПРОТЕСТ.

Коли на початку генуенської межинародної конференції присутні представники складали спеціяльну комісію для російських справ, представник большевиків підняв дуже замітний протест. Протестував він проти сього, щоби в комісії брали участь представники Румунії та Японии.

Протест мав дуже замітне мотивованне. Мовляв, Румунія та Япан не повинні брати участи в російській комісії, бо вони ще й досі держать в своїм посіданню російські території. Япан має ще й досі великий шмат землі на Сибіри, а Румунія держить російську Бесарабію.

Замітний сей протест наперед тому, що після большевицької заяви Румунія держить в своїх посіданню територію РОСІЙСЬКУ, а не УКРАЇНСЬКУ, хоч як відомо, неромунська Бесарабія замешкана не Москалями, а Українцями, і якщо ся частина Бесарабії повинна де належати, то хиба до України, а не до Московщини. Замітний сей протест як доказ, що Москалі, навіть і большевики, дивляться на Україну як на частину Московщини. Раковський був при тім, як Чічерін підносив сей протест і він не протестував проти протесту, бо він наймит угнітаючих Україну Москалів, хоч його знов аґенти представляють, що він заступає там независиму Україну.

Замітний сей протест з ще одного боку. Замітний він ще й тому, що Чічерін протестував лише проти Румунії та Япану, а не протестував проти Польщі, котра теж держить під своєю владою „російські" території (так само російські, як Бесарабія). Не ходить тут о Галичину, бо її Росія ніколи не мала, але о українську Волинь, Холмщину, Поліссє та части Поділля. За них могла большевицька делеґація згадати, коли вже згадувала за Сибір та Бесарабію. Коли не згадала, то знак, що вона признає Польщу в правнім посіданню сих українських земель. Коли не згадала, то знак, що межи Польщею та Московщиною існує дійсно тісний союз та братерське порозуміннє щодо поневоленя українських земель.

КАСОВЕ СПРАВОЗДАННЄ

Тимчасового Головного Уряду „Ліґи Американських горожан українського роду, та бувших жовнірів американської армії" з осідком в Філядельфії, Па.

Згідно з ухвалою зїзду який відбувся дня 10-го січня 1922, подається до відома усего українського загалу касове справоздання за місяці лютий і марець 1922.

Приходи за лютий 1922:

Даток від У. Н. Союза	$100.00
Даток з неварської Ліґи	15.00
Разом	$115.00

Розхід за лютий 1922:

Почтові марки	$ 1.40
Куплено 5 книжок „Century" з липня 1921	2.50
Папір	1.05
Спинчачі до листів	2.75
Разом	$ 7.70

Зіставленне за лютий:

Прихід	$115.00
Розхід	7.70
Остає в касі	$107.30
Недобір з січня 1922	$360.11
Прихід за лютий	107.30
Остає недобору	$252.81

Приходи за марець 1922:

Даток місцевої Ліґи Котсвіл	$ 5.00
Даток місцевої Ліґи Вілмінґтон, Дел.	25.00
Даток місцевої Ліґи Нортемптон, Па.	24.35
Збірка на зїзді в Ню Йорку	24.77
Даток Ліґи в Централія, Па.	10.00
Даток Гор. Товариства, Перт Амбой, Н. Дж.	10.00
Даток з громади в Мінеаполіс, Мінн.	12.50
Даток від патріотів в Тамс, В. Ва.	35.21
Даток від п. Т. Пташинського, Майнерзвил, Па.	2.00
Даток від п. В. Саюк, Нортемптон, Па.	2.00
Даток від п. І. Хавлюк, Адамс, Масс.	1.00
Даток від тов. ім. Шевченка, від „Провідиня" в Філядельфія, Па.	10.00
Даток від тов. св. Василя, від У. Н. С., Філядельфія, Па.	15.00
Чеські вкладки	4.75
На мітінґу Ліґи у Філядельфії зложили датки слідуючі патріоти:	
Волод. Монасирський	25.00
Мих. Ставничий	1.00
Іван Федор	2.00
Іван Сорока	5.00
Мих. Дарогай	1.00
Василь Матолич	5.00
Софія Підгірна зібрала дрібними складками	17.40
Разом	$238.04

Розхід за марець 1922:

Почтові марки	10.06
Друки	4.75
Репортер	5.00
Подорож делеґатів на віча	45.47
Гонорар і кількаразова подїздка правного дорадника Ліґи до Вашінґтону в справі резолюції та внедиання переслухання в Конґресі нашої депутації	150.00
Разом	$215.28

Зіставленне за марець 1922:

Прихід	$238.04
Розхід	215.28
Остає готівки	$ 22.76
Недобір з лютого	$252.81
Готівка з марта	22.76
Недобір	$230.05

Филадельфія, Па., 25. цвітня 1922.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ ГОЛОВНИЙ УРЯД „ЛІҐИ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН ТА БУВШИХ ЖОВНІРІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ":

Теод. Грицей, предс.;
Іван Борисевич, кас.;
Мих. Рибак, секр. фін.

P. S. Проситься усі українські часописи о передрукованне сего справоздання.

—o—

Подаючи се справоздане до відома усего нашого загалу, кождий Українець може зрозуміти дуже легко, длячого наші стараня виєднати принятє і переслухане нашої депутації, як також зробити розголос і тим самим вплинути на урядові чинники, Злучених Держав аби уже раз щось зробили з нашим нещасливою країною та з її клятими ляцькими окупантами, йдуть так пливно. Ми уже і просили і взивали всякими способами наш український загал, аби нам розпочате діло допомінг докінчити, та годі, мимо того що справа досягає уже кінця і є на добрій дорозі

Навіть крикуни, котрі вічно і все розмазуються по часописях, що нам треба того а того, нам треба світ перевернути до гори ногами, аби тільки наша вітчина була вільна, відвернулись від сеї так важної справи, а то тільки длятого, бо там нема і неможе бути їх власного я, а також може й длятого, що жаден з головних урядників Ліґи не побирає ані цента пейди. — Чому вони відмовляються, ми се дуже добре знаємо, і прийде час, що нарід з ними як слід обрахується.

Розпочате діло, без згляду на се, чи еще прийде якась поміч звідки чи ні. Тимчасовий Уряд докінчити мусить, бож бувби великий сором втікати з поля битви, і скидати з себе обовязок наложений на него своїм власним поневоленим народом. Нарід наш повинен і мусить зрозуміти, що всяка праця є получена з видатками. І длятого мусить щось жертвувати на цю ціль чи то з Кас Товариств і Братств чи то жертвами від поодиноких осіб а особливо від бизнесменів. — А жертви ті є конечні і то як найскорше. — Як буде покликана депутація до Вашінґтону і проголоситься зїзд, Тимчасовий Головний Уряд не має до розпорядимости квоти навіть на винаняте галі на зїзд. Не маючи виходу, Уряд був приневолений **удатись до Укр. Місії у Вашінґтоні о двістадолярову пожичку, на докінчене сего діла.** А наші найбільші горлачі на своїх тайних конвентиклях, кажуть, що ми би дали, ми маємо, але ми не є певні чи з того щось буде?! Але їм о те в дійсности не розходиться. їм розходиться о пейди, бо як би дали тут, то зараз і їх пейда буде менша, бож вони виразно кажуть, в своїх газетах, що і робота народна мусить бути „по народньому" заплачена, не чим иншим, але тільки долярами. —

Ми як головні урядники еще раз заявляємо отверто, і щиро, що ми на українській справі о собистого бизнесу робити не уміємо і не хочемо робити, ми працюємо для нашого поневоленого народу не для особистого бизнесу не за цейди, але з переконаня. Ми здаємо справоздання з кождого місяця і з кождого цента, а хто щось проти нас або проти нашої роботи має, уважає її за невідповідну, то не треба кирнити поза плечі і лаяти і ляти крокодилі сльози, але виступити отверто з закидом, а ми дуже радо усунемось і зробимо місце другим, відповіднійшим. — Але серо діла закинути не мож, бо воно є конечне і найвідповіднійше в наших визвольних змаганях. Нам не розходиться хто ту роботу буде робити, а-бо кінчити, але нам розходиться аби, зробив і докінчив. Ми роботу розпочату робимо тихо і спокійно, без хвальби і чвани і маємо надію, як її докінчимо, а нарід тоді нехай осудить нас після його совісти.

Так само як ми філядельфійці дали почин до заснованя Ліґи, тихо і нині ті Ліґи ростуть в могутню силу, і при добрій охоті і праці можна би сотворити одну велику-велитенську громаду, яка би дійсно була могутня і могла би богато помочи в справах рідного нашого краю, найшлися надлюди, які своєю зарозумілістю, чи Бог зна чим, воюють сепаратизмом і нівечать розпочату працю організаційну, місто стреміти до якнайбільшої злуки та кооперації.

Ми головні Урядники Ліґи, з осідком у Філядельфії, Па., звертаємо увагу нашого загалу, що ми урядуємо тільки до зїзду, який має відбутися у Вашінґтоні, поза філядельфійський уряд, головного уряду Ліґи у Злучених Державах більше нема. На зїзді який має відбутися у Вашінґтоні, має вибратися новий уряд сталий і мається назначити місце його осідку. Як є яка Ліґа, що сотворила собі якийсь инший уряд, і видає якісь розпорядженя а що їсть подібного, чи то в дорозі явній, чи тайній, то се уже є якесь тіло, що зачинає роботу підпольну, роботу нівечену того, що зістало уже збудоване. —

Нехай наш загал не думає, що роблячи таку заяву, робимо длятого, аби удержатись при своїх титулах або якихось політичних жалобах, або бути диктаторами, ні, ми відступимо свої уряди і нині навіть, як того загал зажадає, начекавшись і до зїзду навіть, але мусить бути запевнене від тих, людий, котрі заберуть наші місця, що вони будуть також працювати щиро, отверто, без кирині і не для свойого я, не для свого власного добра, але для добра нашого загалу, для добра нашого поневоленого народу і для добра нашої закутої в ляцькі кайдани любої вітчини.

Андрій Шостак, рек. секр. Ліґи.

ПРИВІТ ВІЩУНАМ ВЕСНИ.

Витайте нам, птахи з вираю,
Витайте нам друзі давні.
Знов в спілці в родинному краю
Мем жити, як братя рідні.

Знов в спілці мем радість й не-[волю
Поділим між серця свої,
Аж доки вас мачуха-доля
Не верне знову у вирій.

Р. Завадович.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок "SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА.

В трийцяті роковини її літературної діяльности).

—o—

Ольга Кобилянська уродилася 27. листопада 1863 в Гурагаморі, місточку полудневої Буковини. Гурагамора лежить над річкою Молдавою. З півночі і полудня околюють її ліси і гори. Населення кругом румунське, лиш на захід, немов остров серед моря, коло Кімполюнга живуть наші люде. Тут минула її рання молодість. Кілька дальших літ прожила в Сучаві, (теж між Румунами), а потім довший час у Кімполюнзі, де її батько був урядником тамошньому старостві. Тут уже мала нагоду стрічатися з буковинським, українським родом, який, як вище сказано, живе на південний схід від Кімполюнга.

Батько Кобилянської був свідомим Українцем, а мати походила із звісного німецького роду Вернерів, котрий дав славного німецького письменника і ученого, Захарію Вернер. Родинне життя, життя австрійської урядничої родини, закинутої в далекі чужі сторони, не сприяло розвиткови будучої нашої письменниці. Вона скінчила тільки чотири нормальні класи. Але за те прегарна природа, сині гори та зелені ліси, таємні шуми ялиць і ґамірливий плеск потоків розвивали в її душі вроджену поетичність. Вони й заохочували її вчитися, пізнавати світ, думати над питаннями істнування і над тайнами людської душі, — казали їй бути письменницею.

І вона послухала.

Розмова з братами, які ходили до вищих шкіл та пильне читання книжок дали їй те, чого не могла добути собі систематичною наукою. Автодиктичним способом дійшла до широкого образовання, без якого не може вирости в повний ріст ніякий письменник.

Року 1881 пізналася з Рофією Окуневською та Наталією Кобринською, письменницею і орґанізаторкою жіночого українського руху в Галичині. Це й мало переломове значіння в життю Кобилянської. Вона стала свідомою Українкою і зрозуміла, що судьба вложила на неї важкий обовязок бути українською письменницею. Стала пильно студіювати рідну мову, котрої серед німецько-румунського культурного життя в південній Буковині не мала нагоди навчитися, читала твори наших письменників і року 1886 написала для альманаха, який готовила Наталя Кобринська, для **„Першого вінка"** своє перше оповідання: **„Вона вийшла замуж".**

Але початок був важкий. Іван Франко відкинув цю працю, мабуть головно ізза мови, котрою Кобилянська тоді ще не гаразд володіла. Та вона не зразилася тою першою невдачею. Переробила свій твір на німецьку мову і післала до журнала „Ан дер шенеє, блянен Дунай". Хоч і там її ще не видрукували, але редактор пізнав гарний талант молодої письменниці і горячими словами заохотив її до дальшої літературної праці.

Тоді вона переробила це оповідання, назвала його **„Людиною"** і післала до редакції львівської **„Правди"**. Але й „Правда відкинула його через мову.

Року 1891 переїхала родина Кобилянської до Чернівців, столиці Буковини. Це хоч не европейський город, у повному розумінню цього слова, але всеж таки не гірська закутина. Був університет, бібліотеки, було відповідне товариство, а головна річ були освічені Українці, як провідник тодішнього українського руху на Буковині, проф. Ст. Смаль Стоцький, пізнійше відомий поет і редактор „Буковини", Осип Маковей та другі.

Кобилянська ще раз переробила „Людину" й післала її до Львова, до „Зорі", де її надруковано 1892 року. Це був її перший літературний дебют, якраз перед 30 роками, причина, чому якраз тепер святкуємо 30-літні роковини її літературної праці.

Року 1896 була надрукована у фейлєтонах „Буковини" її перша велика повість „Царівна", котра появилася також окремою книжкою заходами Осипа Маковея і з його гарною передмовою. (Третє видання цеї повісти появилося 1920 року в Ляйпціґу.) В цій повісти змалювала вона живими красками злидні дівчини-сироти, зданої на ласку родини, та кинула нові кличі у визвольній боротьбі жіночтва, домагаючись пошанування для її індівідуальности і свободи для її духового розвитку. „Царівна" це одна з кращих повістей в українській літературі. Вона де нині не втратила своєї краси і завдяки гарно змальованим характерам і ситуаціям і дякуючи цьому теплому сердечному спочуттю до тихого горя гарної і доброї людини, яке мов пільні квітки, росзіяне по всіх сторінках книжки.

За **„Царівною"** пішла **„Битва"**, **„Некультурна"** і прегарний **„Valse melancholique"**.

1898 року поїхала Ольга Кобилянська з радником Александром Барвінським до Київа на археольоґічну виставу, де пізналася з закордонними українськими письменниками, котрі її вітали як многообідну нову силу на полі нашого письменства. Так само вітали її у Львові, того самого року, на святі Котляревського.

Кобилянська стала відомою українською письменницею. Її твори були переложені також на чужі мови, найбільше на німецьку.

З під її пера посипалося чимало дрібних нарисів і поезій у прозі, а 1902 появилася велика двотомова повість з селянського життя **„Земля"**, одеж з більших літературних творів, чиими може пишатися наше письменство.

Сила землі і сила стихійної любови, відвічний мотив Каїна й Авеля, траґедія між батьками і дітьми, жертва матери змальовані тут не тільки по мистецьки, але також з великим псіхольоґічним поглубленням.

Року 1903 Кобилянська тяжко занедужала, її відняло ліву часть тіла, вона не дочувала і на довший час мусіла перервати працю.

На вість про видужання шановної письменниці гурток товаришів по перу видав гарний альманах **„За красою"**, котрого влаштованнем і друком занявся Остап Луцький.

Подужавши, вибралася для скріплення здоровля до купілей у Німеччині. Переїзджаючи через Краків, спинилася там і краківські Українці вітали її з великою пошаною.

З заграниці вернула до Чернівців, де й зараз живе, працюючи на славу рідного письменства.

Після хороби написала Кобилянська дві повісти **„Через кладку"** і **„В неділю рано зілля копала"** та дев'ятька оповідань.

За цю її працю шанують її тепер земляки, а з окрема її найблищі, Буковинці, бо вона безперечно стала гордощами цеї частини української землі.

Приглянімося хоч трохи близше за цю вона гідна тієї пошани.

Перше всього за те, що не змарнувала свого дару Божого й не закопала талану у землю.

Ціле окруження домагалося від неї, щоб вона кинула горді мрії про творчість і славу і стала також дівчиною, яких тисячі животіли та ниділи у злиднях і в буденнім життю кругом неї.

Всі і всьо казало їй: ший, рятуй, „церуй", варуй і дбай усіми способами, щоб явився хтось, хто введе тебе у свою хату, як жінку і матір, не дивлячись на те, чи буде він тобі любий, чи ні. А раз він явиться і зробить тобі тую ласку, то будь йому вдячна, вірна, дбайлива і трудяща, не питаючись, чи він тобі вірний і вдячний, — бо тепер тяжкі часи!

Кобилянська була одною з тих, що мали відвагу сказати „ні!" І я людина і я маю право бути собою, „бути передівсім собі цілею", жити так, як я розумію, не лукавити ні з другими, ні з собою.

Хто знає наше життя в урядничих сімях між 1880 а 1890 роком, той зрозуміє, як важко було перевести в діло цей проте. Але вона його перевела. Протестувала за себе й за других, за ті тисячі українських дівчат, зданих на ласку родини і засуджених на пасивне дожидання жениха, на безконечні „драми зломаного життя".

А ступивши на письменницький шлях Кобилянська теж показала себе гідною пошани. Бо не зважаючи на початкові перешкоди, на непризнання її перших праць, не кидала пера. Читала, образувалася, виправляла свої письма, аж стала мистцем, котрого годі було легковажити. Та ще окремої пошани заслугує вона, як Українка. Роджена серед Румунів, а вихована серед німецької культури, коли тільки зрозуміла, що вона Українка, то всю свою працю присвятила Україні.

Яже легко було її стати німецькою письменницею! Німецькою мовою володіла знаменито, її твори Німці друкували радо, а українські видавництва відкидали, бо мова в них негарна. (Як би мова була же підозрілі в відношенню до українства, як і загалом людини.

Це на мій погляд контур її літературної сільветн. Щоб намалювати цілий портрет, треба додати чимало характеристичних рисів, підібрати краєвиди, вловити цей не лиш тон, але й акорд, який найкраще підходить до її вдачі.

Ал е це не може бути предметом нинішнього ювилейного нарису, це буде зроблене колись на основі пильних розслідів усіх її творів і всіх студій над ними.

Одних і других чимало. Чимало переложено на ріжні чужі мови.

Для мене Сльга Кобилянська, це тиха революціонерка. Тиха, бо в неї нема цих крикливих звуків, цього аґітаторського гесту, який стрічаємо в инших т. з. поступових авторів.

Але своїми наскрізь артистичними й ніжно-аристократичними оповіданнями, образками й мінятюрами, котрим навіть годі їм дібрати, вона переводила революцію у творчости, в поглядах літературних і в поглядах на світ і життя. Жадала більшої ваги для голосу душі, серця, совісти, жадала більших прав для одиниці, в першу чергу для жінки, хотіла, щоб ми не забувахи про світ зовнішний більше цікавилися внутрішними переживаннями людини.

Тиха революціонерка переживала тиху драму, стала жертвою своїх прінціпів... Не зазнавши родинного щастя, стрічає у самоті підвечіря свого працьовитого життя...

Нехай же отсе ювилейне свято, котрим її шанують широкі українські круги, буде не тільки голосом вдяки і доказом пошани, але й золотим промінням, що паде під вечір у вікно, біля котрого сидить Ольга Кобилянська, снуючи ніжну, як павутиння пряжу, своїх думок про красу завтрішньої днини, про будуче краще життя людини.

Богдан Лепкий.

ГАМБУРГ

Проста дорога через подивляючі нові „О" кораблі. Тяда сполучена до всіх частий Европи.

ORBITA . May 13, June 24, Aug. 5
VESTRIS . . . . . May 20
CITY OF VALENCIA . . . . May 25
Врост до Гамбурга
ORDUNA May 27, July 8, Aug. 12
OROPESA June10, July22, Aug26
VANDYCK . . . . . June 17, July 29
VAUBAN. . . . . July 12
Впрост до Чербо, Савтгемптон і Гамбург.

Всі кабіни замкнені. Ніякої екстра оплати:

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERSON & SON, Inc., Agents
26 Broadway, New York
або котрий небудь місцевий агент

ЩАДІТЬ ПРЕМІЙОВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІЇ.

ЗАЧНІТЬ КУПУВАТИ ТЕПЕР

MAGNOLIA

STAR MILK

Пишіть на-котру небудь адресу на противній стороні премійової картки по ілюстровану премійову листу.

„Виплатиться щадити премійові картки"

ПОМОЖІМ СИРОТАМ!

(Лист зі старого краю).

Тернопіль, дня 22. марця, 1922 р.

До Високоповажаного пана Стефана Мултана в Милвіл.

Потвердлуючи отриманне жертви 10 долярів, зібраних з коляди поміж Українцями в Милвіл і надіслані для сирітського захисту в Тернополи, складаємо Вам як і другим жертволюбивим нашим Братям, які зложились на ту жертву, в імени сиріт і в імени виділу підписаного товариства сердечне Спаси-біг! Жертва Ваша надійшла дуже в пору, бо тепер захист сиріт находиться в дуже скрутнім положенню. В захисті єсть поміщених 32 українських сиріт а до того еще 10 осіб персоналу. Таких сиріт в самім тернопільськім повіті нашлось еще кілька сотох та на жаль наше товариство, яке захист сиріт удержує, не може їх принимати з причини браку місця, бо і тепер захисті міститься в чужім домі, а удержуєся тільки з добровільних жертв нашої суспільности, яка рівнож довголітним воєнним лихоліттєм по більшій части матеріяльно знищена. Видатки з кождим днем майже зростають, бо коли в минувшім році 1921 удержанне сиріт коштувало висше трох міліонів марок польських, то в тім році уже за місяць січень і лютий видатки виносить висше пів міліона Мк. п., то до кінця року при тій шалено зростаючій дорожнечі будуть виносити до 10.000.000 Мк. п. Суму тую мусить зложити українська суспільність так в грошах як і в натураліях, бо це діти-сироти по упавших наших героях, а від кого другого не ждати нам помочи. Вами надіслана жертва осміліює нас протягнути руку до Вас і наших Братів в Америці і просити о дальші жертви для дітий-сиріток, по світовій війні павших, згинувших в тяжкій неволі, боровшихся за волю свого народа та згинувших від тифа родичах,

Ми свідомі того, що нині там у Вас настав тяжший час, але знаючи жертволюбивість нашого народа, єсьмо певні, що прошенню нашому підуть на зустріч наші Браття в Америці. Длятого кличемо до Вас: не забувайте о дітях-сиріткох по тих, що жертвували за волю свого народа то, що мали найдорожше.

Прошенне наше просимо по змозі умістити в одній найбільше нашими Братьми читаній часописи. Ласкаві жертви просимо надсилати як до тепер через Земельний Банк Гіпотечний у Львові.

З Виділу філії українського краєвого товариства охорони дітий і опіки над молодіжию в Тернополи, ул. Князя Острозького ч. 29.

Іван Боднар, голова; **свщ: Тимоте Сембай, В. Чубатий,** секр.

До жіноцтва Ню Йорку і околиці!

Отсею дорогою маємо честь запросити Вас громадно на

ВІЧЕ

НА ДЕНЬ 30. ЦВІТНЯ НА 4. ГОД. ПО ОБІДІ, В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ НА 7. УЛ., В НЮ ЙОРКУ.

В СПРАВІ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ ІНВАЛІДАМ УКР. АРМІЇ,

як також в справі маніфестаційного жалібного походу, котрий має відбутися 27. мая, 1922.

Хто відчуває незавидну долю нещасливих калік-інвалідів, то явиться певно на означений час і місце.

97-8

ВАСИЛЬ БІЛИНСЬКИЙ.

З АМЕРИКИ НА ВЕЛИКУ ВКРАЇНУ.

(Подорожні спогади).

(Конець).

По Сибірі.

3. січня 1918 року покинули ми пограничну з Сибірю стацію Манджурію й виїхали в Іркуцк. По дорозі проминули ми застави козаків отамана Семйонова завзятого противника й збройного ворога більшевиків. І по нині бється він з ними і як зачувати, з одним московським керовником противобільшевицького руху, Меркуловим, веде щасливий настиг на забайкальскі краї. Між нами в вагонах шукали зброї. Богатьох з пасажирів не трусили навіть, повіривши їм на слово.

Дводнева дорога до Іркуцка проминула нам швидко. Час дороги скорочували нам мальовничі види Байкалу, що в багатому своїм зовнішнім виглядом нагадував нам Карпати. Особливо гарні були картини з зелізної дороги, що подекуди гадюкою вється поміж скалистими обривами диких гір поднад самим озером, щезаючи в довгих тунелях, то знов виповзючи звідціль на світло денне.

В Іркуцку думали ми затриматися на пару днів, щоб вивідатися про місцеве українське життя. На жаль це нам не вдалося через напружені тутешні політичні обставини. Річ в тому, що як по всій Росії так й тут місцеві більшевики виступили збройно з метою повалення старої адміністрації і захоплення влади в свої руки. Противники більшевиків перекидали в поміч місцеву кадетську школу (школу прапорщиків) і звідціль завязався двохдневний завзятий бій з великими втратами по обох сторонах. Побідили комуністи тільки завдяки зовнішній помочі, що надійшла була з міста Красноярська, цього комуністичного кубла східньої Сибірі. Боротьба ця не обійшлася одначе без доторої руїни міських будівель. Між ними багато потерпів й місцевої Просвіти, який через свої ушкодження зробився неможливим для якихнебудь зібрань, лекцій то що. Опріче цього нові побідники були дуже всього, що було некомуністичне. Тому місцева українська національна рада в час нашого приїзду якраз досліджувала почву у місцевих комуністичних затрапів відносно українського коли не політичного то бодай культурного руху. Справа ставала гострішою через відгуки, які тут долітали з Великої України і Росії, а які доносили вже про кріваві змагання між північними комісарами а Центральною Радою. Тому місцеві діячі радили нам підождати в Іркуцку на вияснення комуністичного обличча суспрот України, і тоді вже виступити з деякою аґітаційною національною роботою. Та ми на це не згодилися і тогож ще дня одїхали до Омська.

В Омську на стації стрінуло нас кількох представників місцевої української громади, яких заздалегідь повідомили ми депешою про свій приїзд, а які намовили нас залишитися в Омську на деякий час з аґітаційною цілию, що ми й зробили.

Український рух був тут в стадії орґанізації, він не вилявся ще був в таку міцну форму, як це ми бачили в Харбіні. Виходила тут раз в тиждень українська газета „Укр. Слово", улаштовано кілька великих віч, закладено укр. національну раду, яка в часі нашого приїзду занята була опрацьованнєм матеріялу до укр. національного конгресу цілої західньої Сибірі, що в швидкому часі мав бути скликаний в Омську. Була тут теж Просвіта, клюб, книгозбірня, улаштовувано часті лекції, реферати (особливо поділяли ми Галичанами) на ріжні теми звязані з Україною, як також поширювано укр. орґанізаційний рух по провінції.

Не залишено теж й війска. Тут так само як і в Харбіні, під впливом освідомлюючої укр. національної аґітації виділилися з загально-військових московських частин укр. військові відділи, які створили два укр. полки „м. Шевченка" і „Дорошенка", під керуванням укр. національної ради. На одному військовому мітінгові був я осо-

бисто і приглянувся настроям тутешнього укр. вояцтва. Бачив всі, бо єсть такі, що мішають отсей аристократизм духовий, з аристократизмом політичним.

А друга точка непорозуміння це культ краси.

Кобилянська не тільки любить красу, але й покланяється їй, як божеству якому. Красі в природі, в мистецтві і в людині. На її погляд, це щось нерозідьне. Який контраст, між гарним краєвидом, а нужденними людьми, котрі снуються серед цього краєвиду й не добачають його краси! Який сум, коли гарні на око люде, дивляться на прегарні твори мистецтва й нерозуміють їх! Яка траґедія, коли чоловік для зиськів рубає споконвічний ліс, винищує красу природи, котрої нічим не заступиш!

І твори Кобилянської, це одна туга до тої синтетичної краси, — природи, мистецтва, людини, до тої краси, яка не може стерпіти неволі, кривди, визиску, яка бажає визволення

ШИФКАРТИ через ГАМБУРГ, АНТВЕРП, РОТТЕРДАМ, БРЕМЕН і ДАНЦІГ, продаємо по повнаїчних цінах. Пашпорти виробляємо до одного або двох днів. Посилаємо гроші до краю в долярах або марках по найнизшім курсі з повною гарантією. По всякі інформації пишіть або завіть до:

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY 115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

Вже маємо на складі

РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ

до скорого множення, очислювання платні, міри, ваги, площі, поємности і других бизнесових обчислень.

Ціна примірника, оправленого в тверду полотняну оправу 50 ЦЕНТІВ.

Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
Grand Street. Jersey City, N. J.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ	3 класа	$103.50 (
ДАНЦІГ	„ „	$106.50 (І 55 податок
ЛІБАВИ	„ „	$107.00 (

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ
„ЛІТУЕНІЯ" - - - - - - 3. МАЯ
„ЛАТВІЯ" - - - - - - 10. МАЯ

Також можна приймати лінію між Лібав — Данціг — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або
BALTIC-AMERICAN LINE, Inc., Gen'l Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.
"SVOBODA", 83 Grand Street. JERSEY CITY, N. J.

МАЛА ФАРМА -- ДЕШЕВО

НОВИЙ ДІМ, 5000 квад. стіп доброї землі, корова, кури, близько школи, при стрітварі і великім фабричнім місті, 30 мінут з Ню Йорку, $3000 платити наводе її на власність. Голоситися з родиною до оглядання до:
LINCOLN COMPANY,
178 HUNTERDON ST., cor. So. Orange Avenue, NEWARK, N. J.
Отворено від 9. рано до 9. вечером, в неділі до 12. вполудне.

МИХАЙЛО КЛИМ
НОТАР.
Продає шифкарти на всі лінії.
Спроваджує Родини з краю.
Виготовує абідевіти, полагоджує всякі справи правничі і нотаріяльні.
Продає і купує доми, лоти, фарми.
Виробляє позички на доми, переводить купно і продажу домів, виробляє контракти.
Асекурує будинки і посуди домові.
Посилає гроші до краю, скоро і безпечно.
Повірені йому справи полагоджує точно і совістно.
По ясні інформації звертайтеся лично або листовно до:
MICHAEL KLEM 4934 So. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.
Telephone: Prospect 5006.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЕМИЙ

КАЛЄНДАР
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
НА РІК 1922

Зладив д. Омелян Ревюк, редактор часописи „Свобода".

СЕЙ КАЛЄНДАР ОБІЙМАЄ 232 СТОРІН ДУЖЕ ДОБІРНОГО МАТЕРІЯЛУ І ОКРАШЕНИЙ МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ ЯК: ОБРАЗКИ, ІЛЮСТРУЮЧІ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ ТА РІЖНИХ КРАЇВ НА ЕМІГРАЦІЇ.

ПАПІР ГАРНИЙ, ДРУК ВИРАЗНИЙ І ЧИТКИЙ. ДУЖЕ ВІДПОВІДНА КНИЖКА НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК. СЕЙ КАЛЄНДАР ДРУКОВАНИЙ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, А СПОРЕ ЧИСЛО ПРИЗНАЧЕНО НА ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаєсь).

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ СЕЙ КАЛЄНДАР, НЕХАЙ ПРИШЛЕ СВОЄ ЗАМОВЛЕННЯ ВРАЗ З НАЛЕЖИТІСТЮ ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНЕ-ОРДЕРОМ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Григорій Кунашевський
Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і під новною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян Українців по всіх стейтах Зл.-Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА СКРИПОК.

ВИРОБЛЯЄ НАЙЛІПШІ СКРИПКИ З НАЙЛІПШОГО ІМПОРТОВАНОГО ДЕРЕВА.
ПОСІДАЄМО НА СКЛАДІ ВЕЛИКИЙ ВИБІР СКРИПОК КРАЄВИХ — НІМЕЦЬКИХ І ЧЕСЬКИХ. — Продаємо по цінах подрібних і гуртових. — Приймаємо в виміну всякі ушкоджені скрипки, поправляємо старі як і другі інструменти. — Продаємо дерево на скрипки і другі части входячі в обсяг скрипок. — Гарантуємо наші скрипки, а в разі справдженого невдоволення звертаємо гроші.
Гроші надежить висилати на почтовий мони-ордер, експресовий переказ або готівкою в реджістрованім листі. — На жадання висилаємо цінник.
Поручаючись ласкавим зглядам української публики остаємось з поважанням Павло і Іван Гуменюк.
У всяких справах належить відносити ся до:
HOMENICK BROS., Violin Shop, 166 E. 2nd St., NEW YORK, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЛЕНЬ І БІБЛІОТЕК.
Хто потребує українських книжок для Читальні чи Бібліотеки, най віднесеться у сій справі до Книгарні „Свободи". Там є найбільший вибір української літератури, а й згадана книгарня дає на таку ціль зокрема назначений опуст на всіх книжках, що є у неї на складі.
Пишіть по катальог книжок та близші інформації на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

КАЛЄНДАР
„ПРОСВІТА"
НА 1922 РІК.
Ціна 75 центів з пересилкою.
Пишіть на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРОТОКОЛ
З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА.

Пополудневі наради.

Перша забирає голос головна Контрольна Комісія У. Н. Союза, і на підставі переведеної в книгарні і другарки У. Н. Союза в Ню Йорку дня 27-го січня 1922 р. заявляє, що з огляду на загальний застій індустріяльний а книгарняних підприємств особенно, спричинених безробіттєм, дальше форсованне утримання такого підприємства в Ню Йорку є не тільки безкористне але навіть до певної міри для книгарні і другарні „Свободи" шкідливе з огляду на подвійні кошта адміністрациї.

Позаяк вже всі справоздання були зложені тому після програми, головний предсідатель зарядив дискусію над справоздаваннями і на порядку дня знайшлася викликана висше наведеною заявою Контрольної Комісії справа книгарняного і другарського підприємства У. Н. Союза в Ню Йорку. По довшій і річевій дискусії на тую тему, сконстантовано, що хоч тоє підприємство в Ню Йорку було засноване за ініціятивою членів Редакційного Комітету, а то в цїли поширення його місії видавничої і приспорення на ту цїль осібного фонду, якого організація й досі немає, то в дійсности Редакційний Комітет, поза проєктом отворення книгарні в Ню Йорку, жадного впливу на дальший розвій цеї акції і веденє її при своїх вимкових обставинах, не міг мати й фактично не мав тай за невдачу відвічальний бути не може. З другої сторони сконстатовано, що саме цеє акцією голови, котрий стремів до поставлення Редакційного Комітету, на висоті його завдання згідно з конвенційною ухвалою. Коли однак після кілька місячного експерименту переконуємося, що наслідком висше наведених перешкод до такої цїли не дійдеться, так порадніше буде наше підприємство в Ню Йорку зліквідувати.

Викінченє цеї справи відложено до черги „Внесків і ухвал в користь організації".

Відтак дебата перейшла на тему редагування „Свободи". Члени Р. К. доркали, що ограничені дворазові в році зібрання Р. К. не дають можности постійного впливу на редагування органу. Задля того Р. К. не міг доси виказати більшої діяльности. Висказуючи дальше подрібно річеву критику дотеперішнього редагування і дописування в „Свободі", домагаються від головних урядників, а особенно від членів Екзекутиви солідарної підержки в поборованю всіх трудностий технічної натури, стоячих на перешкоді авторітету Р. К.

В тій дебаті брали живу участь майже всі присутні головні урядники а передовсім члени Р. К. і по вичерпанню дискусії відложено справу до черги „Внесків і ухвал в користь організації".

Вкінци вивязалася дискусия над процесами У. Н. Союза. З оповідання д. К. Кирчова, присутні головні урядники довідали ся, чому і по що їздив д. К. Кирчів до Европи, а від предсідателя д. С. Ядловського, чому так а не инакше зістав полагоджений процес Січинський-Цеглинський, по чім сконстантовано, що д. К. Кирчів їздив до Европи як предсідатель У. Н. Союза після правної доради адвоката організації і за згодою та після ухвали головного уряду, згляднo екзекутиви з минувшої каденції. Цїлию подорожі д. К. Кирчова до Европи було дістати правні акта з засвідченнями авторів публікацій, які передруковані в „Свободі", спричинили висше названий процес супроти У. Н. Союза. Д. К. Кирчів поробив в Европі всі потрібні правні заходи до отримання таких судових актів, однак тому, що згадані автори, наслідком вийми висмігрували по всій Европі, раз-враз змінили край і місце замешкання, д. К. Кирчів всего потрібного матеріяду для ближаючоїся судової розправи зібрати не вспів. Дальше сконстантовано, що нова екзекутива У. Н. Союза, яка сейчас по обнятю урядовання згідно з директивою 15-тої конвенції і декларяцій інтересованих, за той час увійшла була на тори мирного полагодженя висше названого процесу, супроти такого результату подорожі д. К. Кирчова до Европи, була змушена приняти найтірші варунки мирного полагодження справи, поднікованої противною стороною, з пожертвованнєм власних личних амбіцій для добра організації. Вкінци сконстантовано, що безусловним варунком мирного залагодженя в політичній економії: Поділ праці і добробут народів. Початок відчиту точно о 8. годині веч.

висше названого процесу була також виплата суми $7000.00 титулом звороту коштів процесових пп. Січинського і Цеглинського. Сума тая була виплачена однак ані авторами відклику ані екзекутивою У. Н. Союза до відома загалу членів не подана. Відкик поміщений в „Свободі", ч. 89 з 16-го цвітня 1921 р. був уложений висше згаданими панами і так підписаний та поміщений як вони того безуслівно зажадали. За найбільше оправдану причину незаголошування виплати $7000 як звороту коштів процесових, зібрані тепер на річному засіданню головні урядники признали, можливість спровоковання інших лиць до посягання за добром організації, а то тим більше, що лишалися ще другі невирішені старі процеси і незаспокоєні претенсії до вдовиного і сирітського гроша організаційного.

Справу тих претенсій обговорено подрібно і сконстантовано, що в послідних часах, а саме від коли дався запримітити крикливий напір на Екзекутиву, щоби процесів за всяку ціну уникала, дійшло до того, що всілякі безхарактерники користовуються тим напором, вчинили формальний наїзд на організацію в надії легкої наживи організаційним добром, вдовиним і сирітським грошем. Сконстантовано при тім, що між жируючими за такою наживою найбільшим лакомством визначаються тії, що окликують себе „слугами Божими" або „учениками Христа". Бувало до тепер, що „Свобода" падала жертвою власної неуважности і несвідомости провінціональних дописувателів котрих дописі приводил організацію до процесів а евентуально процеси до організації. Тепер однак дійшло до того, що просто двох людиів свідомо змовляються як і що оден на другого написати до „Свободи" має, щоби лишень було чого вчепитись. В таких разах безусліпна всяка осторожність або пізнійші відклики чи простовання, бо такі люди вдовольняються тілки тим, за чим полюють, то є долярами. Коли в таких случаях приходить до мирного полагодженя справи, то такі людиі стають нагло так скромні, що в перепрошуваннях і згадувати не хотять о побраним відшкодованню".

В виду таких обставин, зібрані на річнім засіданню головні урядники У. Н. Союза констатують, що наступнійшим лїком на таку деморалізацію будуть де-які і кара народу. Коли всі такі затії супроти організації будуть заздалегідь демаскованні, а загал членів все буде свідомий, хто і з якими претенсіями супроти організації виступає, та коли члени У. Н. Союза знати-муть, що поза вимушеними відкликами і диктованими спростованями, всегда скриватеся загарбанне їх власного організаційного добра, то таких простовань не будуть чинити байдужно і виниех нежно народний гнів і кара не мине.

Така опінія головного уряду лишилася директивою на будуче для Екзекутиви і Редакції.

Відтак голов. предсідатель д. С. Ядловський зарядив дискусію над справоздаваннями головних урядників, після черги, як ці справоздання були здані.

По короткій і річевій дискусії, на внесенне поставлене д. І. Вавринчком а поперте д. С. Мединовичем ухвалено приняти справоздання головного предсідателя так, як було читане.

Без дискусії і одноголосно ухвалено внесенне д. С. Баюса, поперте д. С. Кудриком, щоби справоздання головного місто-предсідателя д. Т. Грицея і справоздання головної місто-предсідательки д. М. Ольшавицької, приняти так, як були проголошені.

Справоздання голов. рекордового секретаря І. Каштанова, по короткій дебаті і інтерпеляції зі сторони Контрольної Комісії та вдоволяючій відповіди, на поставлене д. К. Кирчовим внесенне, поперте д. М. Петрівським, ухвалено приняти так, як було читане.

Над справоздаванням гол. фінансового секретаря д. Р. Слободяна вивязалася довша дискусія. Д. К. Кирчів інтерпелює в справі скасцельованих посмертних виплат. Наводячи точні дати таких случаїв, д. Р. Слободян доказує, що скасцельованне наступило згідно з державними законами Зл. Держав та після § 218 статута У. Н. Союза, а інтерпелянт і всі присутні головні урядники відповідію вдоволяються.

При тій нагоді виринула квестія „Аліен Праперті Кустодіен".

Гол. фін. секретар, д. Р. Слободян навязуючи дебату до позиції під таким наголовком у свому справозданню фінансовому поясненє, що позиція та виказує суму перебрану правительством Зл. Держав з каси У. Н. Союза дня 30-го вересня 1919 р., на підставі воєнного права і становить посмертні запомоги та сирітські части по померших членах У. Н. Союза, котрих спадкоємці підчас війни жили в Европі. На цю суму складаєсь $19.924.63 посмертних запомог і $25.027.65 сирітських частий, або разом $44.952.28. Власники тих грошей, то є сироти і спадкоємці замешкалі на території влученій після війни до Чехо-Словацької держави, без жадних трудностий, побирають свої належитости за посередництвом Чехо-Словацької амбасади у Вашінґтоні після даних інформацій з головної канцелярії У. Н. Союза. Однак ті спадкоємці, котрі замешкують територію окуповану Польщею, а котрих спадки находяться в руках „Аліен Праперті Кустодіен", з дуже малими винятками, з захабної опіки Польщі не користають і її посередництва вживати не хотять. Представники польської держави в Америці роблять всілякі заходи, щоби ті гроші перебрати від „Аліен Праперті Кустодіен" під свій заряд, однак як доси, безусліпно тому, що тая територія, а саме Східна Галичина не є признана складовою частию Польщі. Це однак не перешкадже польським конзулярним урядникам заєдно молестувати головну канцелярію У. Н. Союза в тій справі. В дальшім тоці сеї дискусії, голов. предсідатель д. С. Ядловський близше пояснив ситуацію оповіданнем кілька разової своєї поїздки в тій справі до Вашінґтону, по чім сконстантовано, що так довго, поки державність Східної Галичини не буде остаточно вирішена і легально заступниицтво котрого в Америці установлене, до того часу муситься терпіти таку ситуацію, ігноруючи дальше претенсії Польщі.

Всі інші вплани до старого краю, У. Н. Союз робить за посередництвом Земельного Банку Гіпотечного у Львові.

На тім застановлено дискусію над справоздаванням головного фін. секретаря д. Р. Слободяна і на поставлене д. В. Гасієм а поперте д. М. Шевчуком внесенне, ухвалено його приняти так, як було читане.

Відтак з огляду на пізну пору після приписаної статутом форми, наради першого дня засідання головного уряду У. Н. Союза замкнено.

(Дальше буде).

ПОЗІР! ПЕРШИЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ! ПОЗІР!
УКРАЇНСЬКЕ РОБІТНИЧЕ ТОВАРИСТВО „ПОМОРЯНИ"
відограє
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-го ЦВІТНЯ 1922 р.
В УКР. НАРОД. ДОМІ, 217 Іст 6. ул., НЮ ЙОРК, Н. Й.
комедію з міщанського побуту в 4-ох діях
ПАНСЬКА ГУБА ТА ЗУБІВ НЕМА
або ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ
Скомпонували Старицький та Левицький.
ВСТУП: $1.00 і 75 цнт. ПОЧАТОК о год. 7. вечер.
ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ!
По представленню будеся принимати нових членів до Товариства без вступного. 97-98
Лікуємо в гори за численну участь.
КОМІТЕТ.

ФАРМИ!

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!
З Родинцій! Купуйте фарми тілько там де є чорна земля і де є добрий збут на продукта. Маю фарми в трох повітах, кілька фарм в українській кольонії. Пишіть ще сегодня по катальог до: WASYL SYNCK, 45 Fest Street, Boonville, N. Y. 95,97,99

$150 КУПИТЬ ХАТКУ (BUNGALOW).
Знаменита нагода для родини малої маєтної, хорячої жити на кортрах. Всі модерні уліпшення, близько Ню Йорку. SPOONER, 180 Broadway, New York City. 92—

ФАРМА 100 АКРІВ, з чого 8 акрів грубого ліса вартости $600, 2 коні, 8 корів, 100 курий, 8 добрих будинків, дім на 2 поверхи з 9 кімнат, вітровий водотяг котрий тягне воду до стайні і дому, пашє виоране і засіяне, всюда рівнина і без каміння, всілякі машинерії і богато засобу, 1½ милі від міста. По причині старости мушу продатіс. Ціна $3.800, вплати $2000. Голоситися до властителя: Mr. Jakob Drozenko, R. F. D. 1, Broadalbin, N. Y. 93-97

ФАРМА НА ПРОДАЖ.
По причині смерти мужа, продається фарма 290 акрів, 175 акрів під посів, останнє грубий ліс і пасовиско, сад з 900 дерев, дім 14 кімнат, нова бана, сайло і другі 4 забудовання, 22 корови, 2 ліжки, 2 бики, 2 коні, 2 мули, 400 курий, 13 безрог, гуси, качки; озеро, близько школа, на стейтовій дорозі, 1½ милі від великого міста і зелізниці, вся фармерська машинерія. Ціна $4600, вплати $2100. LOBOR & NOWAK, 274 E. 4th St., New York City. Tel. Dry Dock 3672. 93-98

ФАРМА НА ПРОДАЖ.
Дорогі Родинці! Хтоби хотів набути добру фарму в стейті Ню Йорк, поміж Українцями де є відділ У. Н. Союза, Фарма 45 акрів ремлі, добрий дім на 7 кімнат і другі будинки в добрім стані, 2 молоді коні, 4 корови, 4 безрога, стадо курий і вся фармерська машинерія. Продається з причини отворення нового інтересу і без агентів. Голоситися до властителя на адресу: R. GAJOWY, 24 Charlotte Ave., Jersey City, N.J. 97,100,02,05

ДОБРА ФАРМА 100 АКРІВ, близько стейтової дороги і міст, великий сад, озеро, річка, дім з 12 кімнат, 15 штук рогатої худоби, 2 коні, кури, посіви і ціла машинерія. Ціна $4.500, готівкою $2000. Фарма 29 акрів в Ню Джерзи, великий сад, дім з 7 кімнат і другі гарні забудовання, 2 корови, 2 добрі коні, 175 курий, 4 безроги, всі посіви. Ціна $4000, готівкою $2000.
PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City 97-102

В СЕЛІ ТЕРПИЛИЦІ, пов. Збараж, продам обійстє: нові хати, будинки, великий огород, рівний як стіл, кериниця кількадесять кроків від хати, 3 кусчи поля, поле близько села. Інтересовані ласкаво звертаються по близші інформації на мою адресу: Hryhorij Rybatchak, 756 N. 22nd Street, Philadelphia, Pa. 97-98

НА ПОМЧ СТУДЕНТАМ З ВІДНИ.
Посиф Семенків, Baltimore, Md. $10.00

НАЙНОВІШИЙ
КІТЧЕНЬОВ
КНИГАРНІ „СЧИВОГО КЛЕНУ"
ВИШНЕВО КОЛОДНУ
ДОМУ
ASTOR
SICHOV BAZAR
64 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

ВІД 10. СІЧНЯ С. Р.
ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
50 ST. MARKS PL. (8th St.)
коло Другої Евенї
буде приймати щоденно від 11—1 попол. 8 6—8 вечер. У неділі і свята 9—1 попол.
Телефон: Dry Dock 1118.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. полудня.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

ДР. АБОВИЧ
Говорить по українськи.
ЛІЧИТЬ ВСІ ХОРОБИ МУЩИН І ЖЕНЩИН.
Урядові години від 9. рано до 8. веч., в неділі до 1. попол.
329 E. 10th St., близько Ave. B., New York City.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ старшої женщини до опіки над дітьми. Прошу голоситися до: Jacob Wusyk, 990 Newark Ave., Jersey City, N. J. 96-98

РЕСТАВРАЦІЯ НА ПРОДАЖ, виробленa і в добрім положенню. Продаєтьзя з причини другого бизнесу, що вимагається партнера. Інтересуючі проситься голосити: Ресторан, 200 Ave C, New York, N. Y. 96-98

КОРЕСПОНДЕНТ-книговодник (бухгальтер), знаючий мови українську, польську, німецьку і англійську, пошукує занятя. Голоситися до: „Кооперативу", c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 96-97

Укр. гр.-кат. парохія в Ramey, Pa. пошукує ДЯКОУЧИТЕЛЯ з добрим голосом, спосібного провадити хор, учити діти (школа лише в літі) і давати представленя. Жонаті мають первшенство. Платня після умови, мешкання і звичайні доходи. Посада до обняття сейчас від 1-го мая. Голоситися проситься на адрес: Rev. P. Sereda, P. O. Box 182, Ramey, Pa. 96-98

СЕМКО ГРЕЧУХ, родич Миколи, вчив Львів і Галичину, перебував в Пітсбурґу, описав Клавдію і тепер родина затратила слід по нїм, або хтось з його знакомих зволить дати знати про сиюю долю або місце перебування на адреси Др. С. Демидчук, 30 East 7th Street, New York, N. Y. 97-98

НЕОНІЛЯ ТАНЯЧКЕВИЧ, дочка б. д. Данила Таняченка, находиться тепер без ніякої помочи в Галичині. Хто би міг її післати яку поміч, нехай адресує: Львів, Богданівка ч. 1, Галичина. 97-98

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ
DETROIT і HAMTRAMCK, MISH.
Співацько-Драм. Тов. ім. Івана Котляревського відограє в неділю, 30-го квітня б. р. в Українській Хаті, 2240 Grayling Ave., ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ або ПАНСЬКА ГУБА ТА ЗУБІВ НЕМА, комедія в 4. діях з співами і танцями, М. Старицького. Режісер Д. А. Початок о годині 7.30 вечером. На це гарне представлення запрошує всіх
96-97 КОМІТЕТ.

А ДЕ ВИ ІДЕТЕ В СУБОТУ 29. КВІТНЯ?
До Лонг Айленд Ситі, Volkerts Hall, 270-272 Prospect St., бо там тов. Запорожська Січ відограє представленнє НАТАЛКА ПОЛТАВКА. Сейчас по представленню відбудеться на сцені БАЛЕТ, а поскінченю танців на сцені, буде ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ до 6-ої години рано при двох оркестрах з Великої України. Початок представленя точно о годині 8-ій вечером. Ціна білетів: першорядні $1.00, дальші місця 75 цнт., місця стоячі 50 центів. Їдь до Лонг Айленд Сіти з Ню Йорку і околиць субвейом, елевейтром або каром 5 центів. Висідаєтеся зараз за мостом і до хати на Prospect St. тілько 3 бльоки, де всіх гостей щиро повитає тов. Запорожська Січ. 97-98

ашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна.
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

НИКОЛАЙ ГЕРМАН
DELICATESSEN
227 Ave. B, near 14th St., New York
Український склад мясних виробів найлїпшого гатунку, як: старокрасна ковбаса, шинка, вуджена солонина, кишки і сальцесон свого власного виробу.
ЦІНИ УМІРКОВАНІ, УСЛУГА ЧЕСНА.

МАВ ЖОЛУДКОВІ КВАСИ
ТЕПЕР МАЄ ДОБРЕ ЗДОРОВЛЄ.
П. Йосиф Легоган, Nokomis, Ill., пише: „Моя жінка терпіла на жолудкові недомагання, однак відкоди уживає БОСАКА ГІРКЕ ВИНО, „Тонік Рочестер", чується дуже добре. Ваше БОСАКОВЕ ГІРКЕ ВИНО є добрим средством в привернення здоровля і по сій причині я можу відпоручити його для всіх". Жолудкові недомагання є долегливі і ті які ведуть до дуже поважних хорób. При перших познаках небезпеки купіть фляшку БОСАКОВОГО ГІРКОГО ВИНА у Вашого аптикаря. Пишіть по брошуру даром. „Вказівник до будучности" до Bosak Manufacturing Company, Scranton, Pa. 93,97

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД З ФАРБАМИ І ЗЕЛЇЗЦЯМ
(PAINT & HARDWARE STORE)
Маю на складі ріжнородні фарби (Paints) і Варнішеві і ріжні прибори до мальованя. З зелїза маю всілякі знаряди як: пилки, пильники, кленці (hammers), долота, мірі, ножі, ґвіпти, заґарки, ріжні прибори домові, автомобілеві і до управи городів і садів. Кожде замовленє в Шікаґо і околиці доставляю до дому. На прохівки висилаю до набувателїв і ріжні експресом або почтою. При кождім замовленю на жадане висилаю докладні інформації щодо мальованя і вяжорованя. Усеж висилаю товар гарантований. Ціни умірковані. Пишіть на адресу: 68f—
A. SHMIGELSKYJ,
2644 No. Western Ave., Chicago, Ill.
Telephone Humboldt 3859

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Лікарбиці
Без ріжниці в котрій стороні Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і вилікають тебе.
2231 W. CHICAGO AVE.
Dr. Shelby 4252 i West 6557

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.
Заходом Тов. Вільних Козаків
відбудесь
ВЕЛИКЕ ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30. КВІТНЯ
в гали на Clinton Ave., cor. Hand St.
Віче скликане в справі будови Українського Дому. Запрошуються Рочестерських Українців щоб численно прибули. На віче буде говорити добр. М. Січинський. Також будуть говорити місцеві бесідники. 97
Вічевий Комітет.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З МАНВІЛ, Р. АРІ. І ОКОЛИЦІ!
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ відбудеться в суботу, дня 29. цвітня 1922 р. в Українськім Народнім Домі. Просимо родимців з Мейнів, Вуксбет і околиць взяти численну участь. На балі буде приграватн Укр. Оркестра. Свіжа закуска і сода. Початок о годині 4-ій полудню. Вступ лише 40 центів. За чесну обслугу ручить
Бальовий Комітет.